گزارش آزمایشگاه کنترل خطی (توپ و میله)

نیما حاجی حیدری (۹۹۲۳۰۱۷)، مهدی شاهینی (۹۹۲۳۰۴۰)

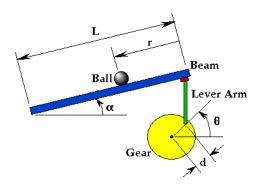
دانشگاه صنعتی امیر کبیر، دانشکده مهندسی برق

فهرست مطالب

Ψ	مقدمه
۵	طراحی کنترلکننده PV در حالت کلی
9	طراحی کنترلکننده بر اساس شاخصهای عملکردی مطلوب
Y	شبیه سازی کامپیوتری
λ	نتيجه عملى
1+	بحث و نتیجه گیری

مقدمه

سیستم توپ و میله، تشکیل شدهاست از یک سروو موتور که به میلهای با یک انتهای ثابت متصل بوده و از این طریق میتواند با تنظیم زاویهی میله با افق، توپ را در نقطهی مشخصی از میله نگه دارد. واضح است که این سیستم، یک سیستم ناپایدار بوده و توپ میتواند به راحتی به سمت هر انتهای میله منحرف شده و از کنترل خارج گردد بنابراین از یک سیستم کنترلی مبتنی بر فیدبک بهره برده می شود تا موقعیت توپ توسط آن تنظیم گردد.

سه مشخصه مهم در سیستم فوق الذکر وجود دارد:

 θ : میزان چرخش زاویه ای سرووموتور θ

 α : زاویه ی میله نسبت به راستای افقی -۲

۳- جابجایی خطی توپ در راستای میله: X

با تحلیل دینامیکی سیستم میتوان به تابع تبدیل آن دستیافت. در حوزه لاپلاس خواهیم داشت:

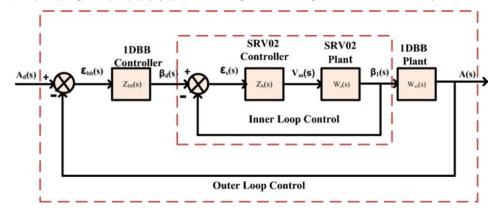
$$G_{1b\&b}(s) = \frac{\Theta(s)}{A(s)} = \frac{L}{r}$$

$$G_{2b\&b}(s) = \frac{X(s)}{A(s)} = \frac{K'_{b\&b}}{s^2}$$

$$K'_{b\&b} = \frac{mgR^2}{mR^2 + J_b}$$

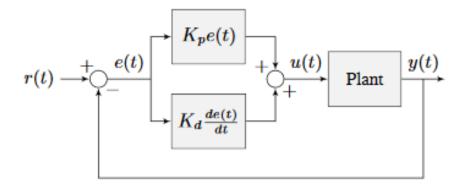
$$G_{b\&b} = \frac{X(s)}{\Theta(s)} = \frac{1}{G_{1b\&b}(s)} \cdot G_{2b\&b}(s) = \frac{r}{L} \cdot \frac{K'_{b\&b}}{s^2}$$

همانطور که مشخص است، سیستم گوی و میله به نوعی با سیستم سروو موتور که پیشتر در مورد آن بحث شد ادغام گشته است. به همین علت میتوان بلوک دیاگرام زیر را برای آن ترسیم نمود:

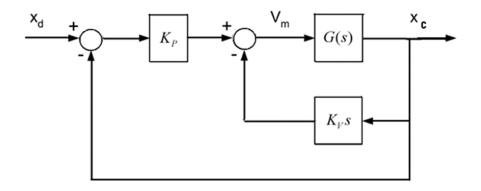

اما کنترل کنندهی توپومیله خود می تواند به صورتهای مختلفی باشد که دو حالت آن را بررسی می کنیم:

۱- کنترل کنندههای PD:

۲- کنترل کنندههای PV:

از قبل با تابع تبدیل کنترل کنندههای PD آشنا هستیم. در کنترل کننده PV نیز خواهیم داشت:

$$\frac{Y(s)}{R(s)} = \frac{K_P G(s)}{1 + (K_P + K_V s) G(s)}$$

بدیهی است که می توان با در نظر داشتن مشخصات مطلوب، ضرایب مربوط به کنترل کنندهها را تعیین کرد.

طراحی **کنترلکننده P**V در حالت کلی

پیشتر دیدیم که می توان یک کنترل کننده ی PV را به چه صورت نشان داد. حال از همان بلوک دیاگرام خواهیم داشت:

$$U(s) = K_P \cdot E(s) - K_V s \cdot Y(s)$$

$$Y(s) = G(s) \cdot U(s)$$

$$E(s) = R(s) - Y(s)$$

با جایگذاری از روابط بالا خواهیم داشت:

$$Y(s) = G(s) . K_P . E(s) - G(s) . K_V s . Y(s) .$$

$$Y(s) = G(s) \cdot K_P \cdot R(s) - G(s) \cdot K_P \cdot Y(s) - G(s) \cdot K_V s \cdot Y(s)$$

مى توان تابع تبديل را به فرم زير تعريف نمود:

$$T(s) = \frac{Y(s)}{R(s)} = \frac{G(s) \cdot K_P}{1 + G(s) \cdot K_P + G(s) \cdot K_V s}$$

در سیستم میتوان با جایگذاری مقادیر داخلی تابع تبدیل G گفت که $G(s)=rac{7}{s^2}$. بنابراین داریم:

$$T(s) = \frac{Y(s)}{R(s)} = \frac{\frac{7}{s^2} \cdot K_P}{1 + \frac{7}{s^2} \cdot K_P + \frac{7}{s^2} \cdot K_V s}$$

$$T(s) = \frac{Y(s)}{R(s)} = \frac{7 \cdot K_P}{s^2 + 7K_v s + 7 \cdot k_p}$$

از سوی دیگر ولی میدانیم که در سیستمهای مرتبه دو میتوان تابع تبدیل را به صورت زیر نمایش داد:

$$T(s) = \frac{Y(s)}{R(s)} = \frac{\omega_n^2}{s^2 + 2\zeta\omega_n s + \omega_n^2}$$

پس با برابر قرار دادن دو رابطه آخر می توان به ارتباط بین ضرایب کنترل کننده و مشخصات سیستم دست یافت. بنابراین، خواهیم داشت:

$$7K_v = 2 \zeta \omega_n$$
$$7K_p = \omega_n^2$$

بنابراین پس از ساده شدن، خواهیم داشت:

$$K_P = \frac{\omega_n^2}{7}$$

$$K_V = 2\frac{\zeta \omega_n}{7} = 2 * \zeta * \frac{\sqrt{K_p}}{\sqrt{7}}$$

طراحي كنترلكننده براساس شاخصهاي عملكردي مطلوب

با توجه به روابط به دست آمده اگر بخواهیم سیستمی طراحی کنیم که اولین پیک آن، پس از ۱.۵ ثانیه رخ داده و بیشترین میزان بالا زدگی آن، ۴.۶ درصد باشد. میدانیم که میتوان این پارامترها را به صورت زیر به مشخصات سیستم مربوط کرد:

$$P.\,O. = 100 \, e^{\frac{-\zeta \pi}{\sqrt{1-\zeta^2}}}$$

$$T_P = \frac{\pi}{\omega_n \cdot \sqrt{1 - \zeta^2}}$$

با حل همزمان دو معادله بالا خواهيم داشت:

$$\omega_n = 2.9619, \quad \zeta = 0.7071$$

به خاطر داریم که ضرایب کنترل کننده ی PV با ضریب میرایی و فرکانس طبیعی، در ارتباط بودند. با اعمال روابط بدست آمده بین ضرایب و مشخصات سیستم، خواهیم داشت:

$$K_P = 1.2533$$

 $K_V = 0.5984$

تابع تبدیلی که پیشتر بدست آمد، به فرم زیر خواهد بود:

$$T(s) = \frac{Y(s)}{R(s)} = \frac{8.773}{s^2 + 4.189 s + 8.773}$$

می تـ وان بـا اسـتفاده از شبیهسـازی، شـاخصهای عملکـردی را بدسـت آورده و پاسـخ سیسـتم بـه ورودیهای مختلف را روی نمودار نمایش داد.

شبيه سازي كامپيوتري

برای مشاهده پاسخ سیستم جبرانشده با بهرههای مورد محاسبه در بخش قبل، می توان از رشته کدهای زیر استفاده کرد.

Desirable Conditions

$$\varsigma = \frac{1}{\sqrt{2}}, T_p = 1.5 \text{ sec}, \omega_n = \frac{\pi}{T_p \sqrt{1 - \zeta^2}} = \frac{\pi \sqrt{2}}{T_p}$$

zeta = 0.7071

$$t_p = 1.5$$

 $t_p = 1.5000$

$$w_n = sqrt(2) * pi / t_p$$

 $w_n = 2.9619$

K_p, K_v

$$k_p = (w_n^2) / 7$$

 $k_p = 1.2533$

$$k_v = 2 * zeta * sqrt(7 * k_p) / 7$$

 $k_v = 0.5984$

Building Transfer Function

$$T = tf(7*k_p, [1 7*k_v 7*k_p])$$

T =

Continuous-time transfer function.

بنابراین در پایان این مرحله، تابع تبدیل سیستم جبرانشده در دسترس است. پس از این، میتوان با استفاده از step(T) مشخصات تابع تبدیل را مشاهده کرده و با استفاده از stepinfo(T) مشخصات تابع تبدیل را مشاهده کرده و با استفاده از زمانی سیستم به ورودی پله را رسم نمود.

نتایج شبیه سازی پاسخ پله بصورت زیر است؛ با توجه به نتایج، درستی طراحی مشخص می گردد چرا که درصد بالا زدگی و همچنین زمان رسیدن پاسخ به مقدار بیشینه برای اولین بار، بسیار نزدیک به مشخصات مطلوب مسئله می باشد.

stepinfo(T)

ans = struct with fields:

RiseTime: 0.7255

SettlingTime: 2.0131

SettlingMin: 0.9034

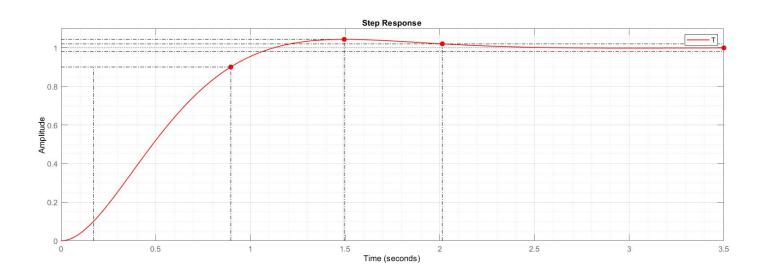
SettlingMax: 1.0432

Overshoot: 4.3210

Undershoot: 0

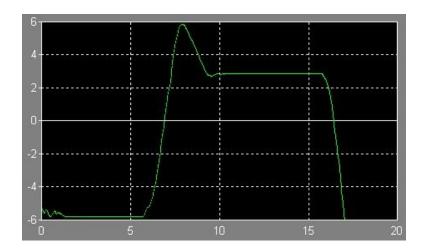
Peak: 1.0432

PeakTime: 1.4952

نتيجه عملي

پس از اعمال کنترلکننده به سیستم واقعی، نتایج زیر بدست آمده است:

بحث و نتیجه گیری

time rise و overshoot و مشاهده پاسخ، آیا مقدار overshoot و position ball Measured با هم و با مقدار position ball simulated با هم و با مقدار مطلوب تفاوت داشت؟ اگر جواب مثبت است دلیل آن را توضیح دهید. به نظر شما آیا راه حلی وجود دارد که این اختلاف به حداقل برسد؟ توضیح دهید.

مطابق با سوالی که در دستور کار پرسششده، مشاهده می شود که تفاوت بسیار زیادی بین نتایج عملی و نتایج حاصل از شبیه سازی وجود دارد. علتهای متفاوتی را می توان برای توجیه این اختلاف، بیان کرد: الف) شرایط در هنگام طراحی به صورت ایده آل در نظر گرفته می شود.

ب) دقیق نبودن دستگاههای اندازه گیری می تواند بر پاسخ تاثیر بگذارد.

ج) خطی سازی سیستم، می توانسته است حول نقطه تعادل دقیق تری صورت گیرد.

۲- از چه کنترلکننـدههای دیگـری میتوانسـتید اسـتفاده کنیـد؟ دلیـل اسـتفاده از کنترلکننـده PV را توضیح دهید.

در پاسخ باید گفت که برای این سیستم می توان از کنترل کننده های Lead-Lag هم استفاده کرد ولی به این علت از کنترل کننده PV استفاده می کنیم که وجود مشتق گیر در مسیر پیشرو، از تغییرات ناگهانی مشتق گرفته و باعث می شود که در سیستم، یک رفتار بسیار نزدیک به ضربه ظاهر گردد. این رفتار، می تواند به سیستم و همچنین تجهیزات اندازه گیری آسیب برساند. پس بنابراین بلوک مشتق گیر به فیدبک منتقل شده و تشکیل یک کنترل کننده PV می دهند که مشکل بیان شده را رفع می کند. دلیل دیگر استفاده از کنترل کننده PV ، شبیه بودن تابع تبدیل سیستم به تابع تبدیل استاندارد یک سیستم درجه دو نوعی می باشد.

لازم به ذکر است با توجه به اینکه تابع تبدیل کلی پلنت دو قطب مضاعف در ۰ دارد به تبعات آن مشکلات این طراحی نیز پیش میآید.

همچنین اگر از ناهنجاریهای گفته شده صرف نظر شود و از کنترل کننده lead استفاده کنیم و صفر آن را بسیار نزدیک به مبدا یا روی مبدا قرار دهیم نمیتوان شرایط مطلوب را به صورت دقیق ارضا کنیم.

علت آن این است که:

پیداست!)

$$C(s) = \frac{s}{s+p}, G = \frac{7}{s^2}, \qquad T = \frac{7}{s^2 + ps + 7}$$
$$\omega_n = \sqrt{7}$$

از طرفی طبق فرض خواهیم داشت:

$$\zeta = \frac{1}{\sqrt{2}}, \quad T_P = \frac{\pi}{\omega_n \cdot \sqrt{1 - \zeta^2}} \to T_P = \frac{\pi}{\sqrt{7} \cdot \sqrt{1 - \zeta^2}} = 2.1381$$

 $T_p=1.5\ sec$ از طرفی طبق فرض داریم:

که در آن صورت $\zeta = 0.6110$ خواهد بود.

بنابراین مجبور به انجام یک تریدآف بین پاسخ ماندگار و بالا زدگی خواهیم بود!

نتایج این کنترل کننـده در صـفحه بعـد آمـده اسـت! (نامناسـب بـودن ایـن کنترل کننـده بـه وضـوح

Ball&Beam with Lead Controller

Desirable Conditions

$$\omega_n = \sqrt{7}$$
, $T_p = 1.57 \text{ sec}$, $1 - \frac{\pi}{T_p \omega_n} = \zeta^2 = 1 - \frac{\pi}{T_p \sqrt{7}}$

$$t_p = 2.2$$

 $t_p = 2.2000$

$$w_n = sqrt(7)$$

 $w_n = 2.6458$

zeta =
$$sqrt(1-(pi/(t_p*w_n)))$$

zeta = 0.6784

p = 3.5899

$$C = s / (s+p)$$

C =

S

s + 3.59

Continuous-time transfer function.

$$G = 7 / s^2$$

G =

7

s^2

Continuous-time transfer function.

$$T_cl = (C*G)/(1 + C*G)$$

 $T_cl =$

Continuous-time transfer function.

$$T = 7 / (s^2 + s^*p + 7)$$

T =

Continuous-time transfer function.

T_c1/T

ans =

Continuous-time transfer function.

stepinfo(T)

ans = struct with fields:

RiseTime: 0.7798

SettlingTime: 2.2705

SettlingMin: 0.9032

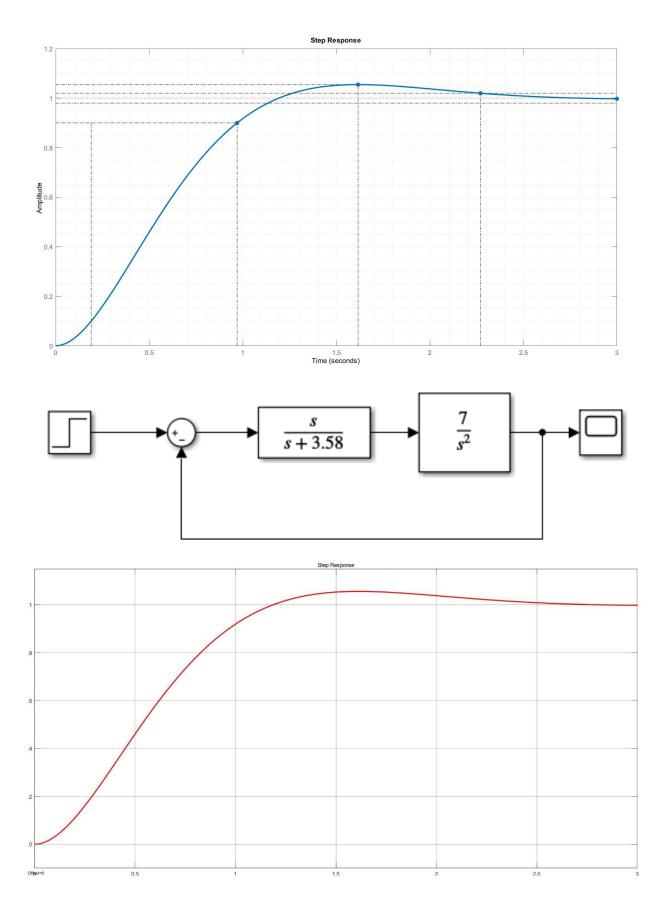
SettlingMax: 1.0550

Overshoot: 5.4961

Undershoot: 0

Peak: 1.0550

PeakTime: 1.6163

۳- آیا میتوان به جای استفاده از کنترل کننده Lead برای کنترل موقعیت موتور نیز از کنترل کنندهی PV استفاده نمود؟ اگر بله به لحاظ تئوری طراحی و شبیهسازی نمایید و همچنین ملاحظات عملی را نیز بررسی نمایید. اما اگر پاسخ منفی است؛ چرا؟

کنترل کننده PV قابلیت طراحی با مکان هندسی برای پلنت سروو موتور ندارد!

همچنین حلقه داخلی بسیار سریع بوده و پاسخ سریعا در مقدار مطلوب میرا میشود. این امر سبب میشود مشتق گرفتن از پاسخ در لحظه اول به ورودی، سیگنالی شبیه به ضربه اضافه کند و در لحظات بعد چون پاسخ به مقدار مطلوب رسیده است، تغییرات سیگنال خروجی صفر و فیدبک قطع شود! این مسائل ما را به پرهیز از کنترل کننده PV سوق می دهد.

اگر از لحاظ تئوری ریاضیات قصد حل کردن داشته باشیم خواهیم داشت:

$$T_{cl} = \frac{K_p G_{servo}(s)}{1 + (K_p + K_v s) G_{servo}(s)}$$

$$\xrightarrow[G_{Srv}(s) = \frac{64.2}{s^2 + 36.42s}]{\frac{K_p * 64.2}{s^2 + (36.42 + 64.2K_v)s + K_p * 64.2}} \rightarrow$$

$$\omega_n = \sqrt{K_p * 64.2}$$

$$2 * \zeta \omega = 36.42 + 64.2 K_v$$

Desired:
$$T_s = \frac{4}{\zeta \omega} = 0.1$$
, $P. O < 4.7\% \to \zeta > \frac{1}{\sqrt{2}}$

$$\omega = \frac{40}{\frac{1}{\sqrt{2}}} = 40\sqrt{2} \to K_p = 49.8442$$

$$2 * 40 = 36.42 + 64.2K_{11} \rightarrow K_{12} = 0.6788$$

Servi Motor with PV

Desired

$$K_p = w_n^2 / 64.2$$

 $K_p = 49.8442$
 $K_v = ((2 * (4 / t_s)) - 36.42) / 64.2$
 $K_v = 0.6788$

G

servo motor

```
G = tf(64.2, [1 36.42 0])

G =

    64.2
    ...
    s^2 + 36.42 s

Continuous-time transfer function.
```

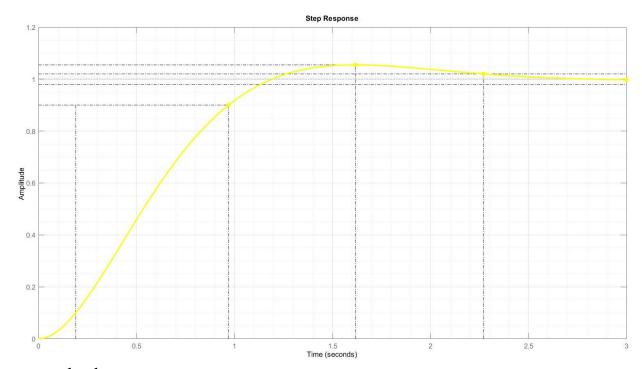
Transfer Function

stepinfo(T)

ans = struct with fields:

RiseTime: 0.7798
SettlingTime: 2.2705
SettlingMin: 0.9032
SettlingMax: 1.0550
Overshoot: 5.4961
Undershoot: 0

Peak: 1.0550 PeakTime: 1.6163

به راحتی قابل مشاهده است که به جای پاسخ سریع و بالازدگی کم در حالت lead به زمان نشست طولانی تر و بالا زدگی بیشتر دچار شد!

۴- آیا با عدم صرف نظر از حلقهی داخلی همچنان می توان از PV برای حلقهی خارجی استفاده نمود؟ اگر بله به لحاظ تئوری طراحی و شبیه سازی نمایید. اما اگر پاسخ منفی است یک کنترل کننده برای این منظور پیشنهاد داده و عملکرد آن را بررسی کنید.

بله. میتوان استفاده نمود. لازم به ذکر است اگر از حلقه داخلی صرفهنظر نکنیم شاهد تابع تبدیلی پیچیده خواهیم بود. این تابع تبدیل پیچیده با استفاده از نرمافزار متلب یا تقریبهای موجود در کنترل خطی باز هم به تابع تبدیل مراحل قبل تبدیل می شود و کنترل کننده PV به صورت تئوری پاسخگو خواهد بود.

همچنین در صورتی که در G_{plant} اگر تابع تبدیل غیر تقریبی را قرار دهیم و بر اساس همان ضرایب عادی کنترل کننده PV تابع تبدیل را بدست آورده و ویژگی هایش را مشاهده کنیم همان خواسته های مطلوب بدست خواهد آمد!

مراحل:

۱- طراحی کنترلکننده lead برای سروو موتور

۲- در نظر گرفتن حلقه سروو موتور

۳- نوشتن تابع تبدیل جدید کل سیستم

۴- کد نویسی تمامی راهحل و شبیهسازی!

$$T_{s} = 0.1 = \frac{4}{\zeta \omega_{n}} \rightarrow \zeta \omega_{n} = 40$$

$$P. 0 < 4.7\% \rightarrow \zeta > \frac{1}{\sqrt{2}} \rightarrow 40\sqrt{2} > \omega_{n}$$

$$s_{d} = -\zeta \omega_{n} \pm \omega_{n} \sqrt{1 - \zeta} = -40 \pm j40$$

We set the zero of the controller in the true value of the desired poles and obtain the angle condition for the controller pole:

$$90^{\circ} - \left(a \tan \frac{40}{p - 40} + 90^{\circ} + a \tan \frac{40 - 36.42}{40} + 90^{\circ} + a \tan \frac{40}{40} \right) = 180^{\circ}$$

$$p = 87.8638$$

If we consider the gain of the controller as 57

$$C_{lead} = 57 * \frac{s + 40}{s + 87.87}$$

$$T_{cl_{srv}} = \frac{C_{lead}G_{srv}}{1 + C_{lead}G_{srv}}$$

$$= \frac{57 * (s + 40) * (64.2)}{((s + 87.87) * (s^2 + 36.42s)) + (57 * (s + 40) * (64.2))}$$

$$= \frac{3659s + 146376}{s^3 + 123.9s^2 + 3185s}$$

$$G_{plant} = T_{cl_{srv}} * G_{bb} = \frac{3659s + 146376}{s^3 + 123.9s^2 + 3185s} * \frac{7}{s^2}$$

$$T(s) = \frac{Y(s)}{R(s)} = \frac{G(s) . K_P}{1 + G(s) . K_P + G(s) . K_V s}$$

$$= \frac{7 * (3659s + 146376)}{s^2 * (s^3 + 123.9s^2 + 3185s) + 7 * (3659s + 146376)}$$

$$= \frac{7 * (s + 40)}{\frac{s^3}{3659} * (s + 35.877)(s + 88.023) + 7 * (s + 40)}$$

$$\approx \frac{7}{\frac{s^3}{3659} (s + 88.023) + 7}$$

Ball&Beam

Considering the servo motor

```
close all
clear
clc
s = tf('s');
```

Desired servo motor conditions

$$\zeta = \frac{1}{\sqrt{2}}$$
, $T_s = 0.1 \text{ sec}$, $s_d = -\zeta \omega_n \pm \omega_n \sqrt{1 - \zeta^2}$

 $t_s = 0.1000$

zeta = 0.7071

$$w_n = 4 / (t_s * zeta)$$

 $w_n = 56.5685$

$$s_d1 = (-4/t_s) + (1j * w_n * sqrt(1-zeta^2))$$

$$s_d1 = -40.0000 + 40.0000i$$

$$s_d2 = s_d1'$$

$$s_d2 = -40.0000 - 40.0000i$$

G servo motor

$$G_{srv} = 64.2 / (s * (s + 36.42))$$

G_srv = 64.2

s^2 + 36.42 s

Continuous-time transfer function.

Lead Controller

C_lead =

57 s + 2280 -----s + 87.86

Continuous-time transfer function.

Servo Motor Loop

Continuous-time transfer function.

G ball&beam

PV Controller

from BB_livecode.mlx

```
K_p = 1.2533
K_p = 1.2533
K_v = 0.5984
K_v = 0.5984
```

System

STEP

به وضوح هویداست که تمامی موارد مطلوب کاملا ارضا شده و در نظر گرفتن یا نگرفتن سروو موتور تاثیری در پاسخ نهایی نداشته است!

۵- بر اساس پاسخی که به سوال قبلی میدهید با قراردادن منحنیهای خروجی بر روی یکدیگر؛ اثر ایدهآل در نظر گرفتن حلقه داخلی را بررسی کنید.

